

Utmärkt lärobok i urogynekologi

Wolfgang Fischer, Heinz Kölbl. **Urogynekologi in Praxis und Klinik**. 429 sidor. Berlin–New York: Walter de Gruyter, 1995. Pris ca 500 kr. ISBN 3-11-013571-X.

Recensent: professor emeritus Axel Ingelman-Sundberg, institutionen för kvinnors och barns hälsa, Karolinska sjukhuset, Stockholm.

Urogynekologin har utvecklats ur fistelkirurgin, vars främste företrädare var James Marion Sims, född 1813 i South Carolina, USA. Han blev även den moderna gynekologins fader genom grundandet av Woman's Hospital i New York 1853, den första kvinnokliniken.

Snabb utveckling

Under det senaste kvartssekllet har urogynekologin utvecklats snabbt tack vare nya undersökningsmetoder, bl a i form av kontinuerlig tryckmätning i uretärer, blåsa och uretra, utarbetade främst av Ulmsten och Enhörning. Detta har möjliggjort exaktare diagnostik än tidigare.

Nya läkemedel i sikte

Åldersförändringar i kollagenets struktur har visats vara en väsentlig orsak till den slapphet i bäckenbotten som ofta ligger bakom åldersbetingad inkontinens.

Kemiska studier på detta område ser ut att kunna ge upphov till nya läkemedel för medicinsk behandling av urininkontinens.

Klinikerfarenheter

Ämnet urogynekologi är numera representerat vid flera universitet. Vid kvinnokliniken på det kända universitetssjukhuset Charité i Berlin har man, i samband med en nybyggnad för ca 20 år sedan, inrättat en särskild sektion för urogynekologi med 18 sängar och med professor Wolfgang Fischer som chef. Erfarenheter från denna klinik ligger i stor utsträckning bakom denna lärobok.

Moderna åsikter beträffande urininkontinensens patofysiologi behandlas av U Ulmsten. Vardagens klinik med såväl operativ som konservativ behandling genomgås utförligt både av utgivarna och övriga författare. Boken rekommenderas varmt. •

NYA BÖCKER

Medicinsk etik med kristen grundsyn

Kurt Christensen, Søren Holm, Ellen Kappelgaard, Christian Mølgaard, Ole Vang, eds. **Dilemma – om medicinsk etik**. 139 sidor. Köpenhamn: Credo Forlag, 1995. Pris 140 dkr. ISBN 87-7242-128-2.

Recensent: leg läkare Torbjörn Swartling, kirurgkliniken, sjukhuset, Uddevalla.

»Dilemma – om medicinsk etik» är en dansk bok som behandlar frågeställningar kring liv och död i dagens sjukvård. Läkare, lärare och teologer står för en teoretisk del. Flera korta personliga berättelser är skrivna av olika människor som har konfronterats med de problem som den teoretiska delen beskriver. Föräldrar till lätt respektive svårt handikappade barn beskriver sina situationer. En kvinna beskriver vändan av att inte kunna få barn. En annan kvinna berättar hur det känns att vara adoptivbarn.

Mot abort och dödshjälp

Boken har en kristen grundinställning. Ställningstagandet utifrån tron att Bibeln är rättesnöre för vad som är rätt och fel. Etiken är klar där det finns klara belegg från Bibeln. Foster räknas som en människa från befruktningen, varför vi inte har rätt att utsläcka dess liv. Ett klart ställningstagande tas likaledes mot dödshjälp och barmhärtighetsmord. Dessa klara ställningstaganden kompletteras av personlig reflektion i de korta berättelserna. Här framkommer vändan av att ta emot ett gravt handikappat barn.

En ung läkare beskriver frustrationen av att avstå från aborter och samtidigt veta att kollegerna får göra hans jobb i stället.

På andra områden beskriver boken att det kan finnas olika svar utifrån en biblisk tro. Det gäller hjärndödsbegreppet, organtransplantation och genteknik. Man får belegg för något olika ståndpunkter i de här frågorna. I en personlig berättelse beskriver en man hur han plötsligt tvingades besluta om han skulle tillåta organ donation

från sin fru som hastigt hade fått diagnosen hjärndöd.

Positiv grundsyn

Bokens styrka är den klara etiken utifrån Bibeln tillsammans med beskrivningarna av den personliga brottningen med frågorna som enskilda människor varit med om. De personliga berättelserna gör boken levande och intressant. Man förstår att det inte är lätt att gå igenom en beslutsprocess i de här frågorna. Samtidigt finns det en positiv grundton, en etik som håller genom det svåra.

Undviker stora dilemman

Till de svaga sidorna hör att boken inte går närmare in på en del stora dilemman som man kan möta.

Jag saknar personliga berättelser när det gäller tankar kring en graviditet som verkligen är önskad som vid incest eller våldtäkt, eller vad som är rätt vårdinsats för en dödligt sjuk anhörig som själv önskar dö. Det hade givit boken ytterligare spännvidd.

För vårdpersonal och allmänhet

Det är inte bara sjukvårdspersonal som kan ha utbyte av boken. Den vänder sig lika mycket till vem som helst som är anhörig till någon sjuk eller i färd med att få barn. Det danska språket borde inte avskräcka. Det är inte så svårt när man kommer in i boken. •

Vad händer om vi ger upp narkotika- kontrollen?

Thure Jadestig, Jonas Hartelius. **Narkotikan, friheten & välfärden**. 122 sidor. Stockholm: Häggelunds förlag, 1996. Pris ca 230 kr. ISBN 91-7123-006-8.

Recensent: fil dr Orvar Olsson, Almunge.

»Narkotikan, friheten & välfärden» är skriven av två trojnaner på de narkotikapolitiska barrikaderna. Thure Jade-

stig var riksdagsman för socialdemokraterna mellan 1969 och 1985. Han upplevde alltså som riksdagsman den drogliberala yran från början, men var redan tidigt medveten om de problem som denna ledde till. Jonas Hartelius är generalsekreterare i Svenska Carnegieinstitutet och har under årens lopp hunnit med att skriva en rad böcker om narkotika och narkotikapolitik. I den nu aktuella boken breddas perspektivet utifrån författarnas allmänna bakgrund. Eller som en annan socialdemokrat, Anita Gradin, med ansvar för bl a narkotikafrågorna i EU-kommissionen, formulerar temat för boken i förordet: Vad en legalisering av narkotika kan medföra för människors frihet och samhällets välfärd.

Inledningsvis försöker författarna redogöra för narkotikautvecklingen under 1970-, 1980- och 1990-talen. I det följande avsnittet försöker man beskriva den nya situationen. Man särskiljer fyra »hott»: 1. Att fler narkotikapreparat introduceras på världsmarknaden; 2. Att narkotikabrottsligheten internationaliseras ännu mer; 3. Att samhällets narkotikakontroll dragits i tvivelsmål; 4. Att en förlamande villrådighet börjat spridas i inflytelserika kretsar.

Bemöter legaliseringsdebatten

I kapitlet »Legaliseringsdebatten» tar författarna upp »två huvudargument» som kritikererna mot narkotikakontrollen för fram: 1. Att narkotikakontrollen saknar berättigande; 2. Att narkotikakontrollen saknar effekt. Därefter tar man upp vilka värden som kontrollen avser att skydda. Enligt bokens titel »Narkotikan, friheten & välfärden» är det detta avsnitt som är det centrala: Vad kommer att hända om vi ger efter på kontrollen av narkotika? Vilka blir konsekvenserna?

Arbetet för en restriktiv narkotikapolitik handlar, enligt författarna, »i ett större perspektiv om att värna friheten, rättsväsendet, välfärden, ungdomen, folkhälsan, arbetslivet, samfärdseln, kulturen och ytterst demokratin». Och visst har dom rätt i detta: Ett omfattande narkotikamissbruk leder till processer (medförfattarnas ordval »en social röta»), vilkas slutresultat är svåra att förutsäga. Det är viktigt att man tydliggör dessa processer och de möjliga konsekvenserna av dem och visar att det är mycket som står på spel, inte bara den